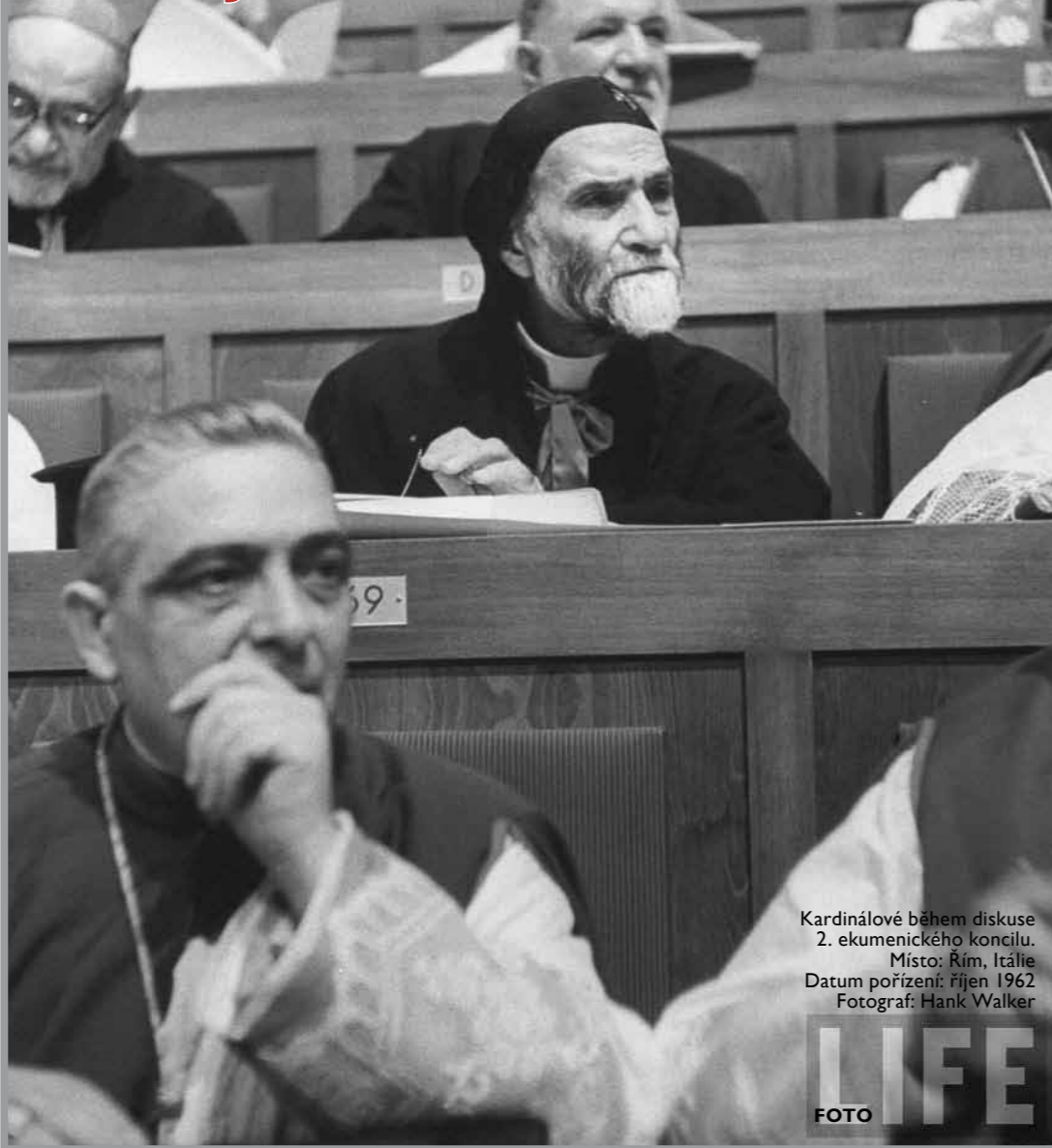

KONCILY

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI V DĚJINÁCH CÍRKVE

Kardinálové během diskuse
2. ekumenického koncilu.
Místo: Řím, Itálie
Datum pořízení: říjen 1962
Fotograf: Hank Walker

LIFE
FOTO

Před nedávnem vyhlásil Svatý otec Benedikt XVI. Rok víry, který začne v říjnu 2012 a skončí na slavnost Ježíše Krále roku 2013. Podnětem k této celocírkevní akci je 50. výročí zahájení 2. vatikánského koncilu. Koncil byl vždy v dějinách církve mimořádnou událostí víry. V dějinách se pak hovoří o 21 ekumenických koncilech, které mají zásadní význam pro život církve. Podívejme se společně na zajímavosti některých koncilů v historii.

Podle současných pravidel svolává celá církev k projednávání závažných teologických témat, pouze papež, který jej přímo nebo prostřednictvím zástupce řídí. On jej také ukončuje a pod každým vydáním dokumentem musí být jeho podpis. V případě úmrtí papeže se koncil přerušuje a nový papež v něm buď pokračuje, nebo jej ukončí. Koncily se označují podle místa setkání a případně pořadovou číslovkou, po kolikáté se tam sněm již konal.

PRVNÍ KONCIL

V podstatě o prvním koncilu neboli sněmu můžeme hovořit už v prvotní církvi – zkuste si nalistovat 15. kapitolu Skutků apoštolských, kde se řešila problematika závaznosti zachování příkazů Mojžíšského zákona pro tzv. pohanokřesťany. A apoštolové pod vedením sv. Petra (prvního papeže) v síle Ducha sv. rozhodli, že nebudou na křesťany z pohanství nakládány žádná zbytečná břemena (srov. Sk 15, 19–21). O tom pak sepsali společný list a odeslali ostatním církevním obcím. Jednalo se o první sněmování biskupů v dějinách.

SVATÝ MIKULÁŠ MEZI BISKUPY

První velký ekumenický (tedy týkající se celosvětové církve) koncil byl svolán roku 325 do města Nicea (Nikaim), proto se nazývá I. nicejský koncil (označení první napovídá, že v tomto městě se konal ještě jeden, a to roku 787). Na prvním sněmu se sešlo 318 biskupů. Někteří z nich zakusili na sobě v nedávné době za císaře Diokleciána krutá pronásledování pro víru. Vždyť církev získala svobodu teprve roku 313 tzv. Ediktem milánským, který vydal císař Konstantin Veliký. Na tomto sněmu se projednávala různá témata, např. datum Velikonoc, a byla odsouzena bludná nauka Ariána, který tvrdil, že Ježíš Kristus jako druhá božská osoba není stejné podstaty s Otcem. Asi si vzpomenete na nedělní či slavnosti bohoslužbu, při které se recituje nicejsko-cařihradské vyznání víry a ve kterém společně vyznáváme, že Ježíš je stejné podstaty s Otcem. Na koncilech byla skládána různá vyznání víry – ne že by se obsah víry lišil, nýbrž bylo třeba něco upřesnit či zdůraznit.

Jednou ze zajímavostí je, že mezi účastníky tohoto sněmu byl jistý Nikolaos, biskup v Myře (je podepsán pod dokumenty tohoto sněmu). Že vám to někoho připomíná? Ano, je to náš velmi populární světec začátku doby adventní sv. Mikuláš. Takže pokud byste třeba někdy od někoho slyšeli, že tato postava je pouhým legendárním výmyslem, klidně můžete odpovédět, že sv. Mikuláš žil a že je podepsán pod texty prvního ekumenického sněmu.

PETR PROMLUVIL ÚSTY LVA

Jedním z významných ekumenických sněmů je tzv. chalcedonský, který se konal od 8. 10. do 1. 11. roku 451, který mimo jiné definoval

Slavnostní zahájení
2. vatikánského koncilu

Foto: wikipedia.org

a tím potvrdil víru církve, že Ježíš Kristus má dvě přirozenosti – božskou a lidskou. Tomuto sněmu předsedali papežští vyslanci (papežem byl v té době slavný sv. Lev Veliký, † 461). Když byl na sněmu přečten papežův věroučný list, shromáždění zvolalo: „To je víra otců, víra apoštolská. Tak všichni věříme. Petr promluvil ústy Lva.“ Tento výrok potvrzuje nepřímou i víru účastníků koncilu v papežský primát nad ostatními biskupy.

KONEC JEDNOTY

Po odtržení ortodoxních církví při tzv. velkém východním schismatu roku 1056 se v podstatě pravoslavní a další východní křesťanské církve všeobecných sněmů aktivně neúčastnili (s výjimkou koncilu ve Florencii, kam byl koncil přeložen z Basileje a Ferrary, když došlo k dočasnému sjednocení západní a východní církve). Proto pravoslavní uznávají pouze prvních osm koncilů.

OD TRIDENTU K Vatikánu

Opravdu velkým a významným koncillem byl koncil tridentský, konaný v letech 1545–1563 v severoitalském Tridentu. Tento sněm odsoudil protestantismus a svými mnoha dekrety pomohl jasně definovat církevní nauku např. o svátostech, o očistci a mnoho dalšího. Pak nebyl více jak 300 let koncil svolán. To učinil až roku 1869 bl. Pius IX., který svolal I. vatikánský koncil, který se konal v bazilice sv. Petra ve Vatikánu. Jednání koncilu muselo být z politických důvodů přerušeno a koncil nebyl nikdy dokončen. Na tomto sněmu byla definována papežská neomylnost v otázce rozhodnutí víry a mravů, primát papeže nad celou církví a bylo potvrzeno, že lidský rozum a víra jsou různými cestami k poznání pravdy. Proto si lidské poznání a poznání víry nemohou odporovat.

POSLEDNÍ KONCIL

A už se blížíme k 2. vatikánskému sněmu, který svolal bl. Jan XXIII. a slavnostně jej zahájil 11. 10. 1962. O svolání ekumenického koncilu již uvažoval jeho předchůdce, blahé

paměti papež Pius XII. Na koncil byli pozváni nejen všichni katoličtí biskupové (to je jejich povinnost být na koncilu), ale také mnoho zástupců ekumeny. Od nás byl přítomen např. pozdější kardinál Fr. Tomášek nebo kandidát svatořečení kardinál Josef Beran, který měl zde i proslov. Bohužel nemohli být přítomni někteří biskupové z východního bloku, neboť zde bylo tvrdé komunistické pronásledování církve a mnozí z nich byli pro svoji víru a statečnost ve vězení.

Celkem bylo na tomto koncilu přítomno přes 2500 biskupů, mezi nimi byl na všech zasedáních aktivně přítomen dnes již bl. Jan Pavel II. Mezi teologickými poradci (nebiskupy) bylo několik dnešních kardinálů a i náš papež Benedikt XVI. jako poradce německého kardinála Fringse.

TECHNICKÉ VYBAVENÍ BAZILIKY

Pro zajímavost si připomeňme, že v bazilice sv. Petra byly vybudovány lavice pro každého z účastníků, v té době již elektronické hlasovací zařízení, v jedné z postranních lodí byl menší bufet, aby se koncilní otcové mohli občerstvit a podobně. Papež (bl. Jan XIII. a pak Pavel VI.) většinou zasedáním nepřed-

sedal, nýbrž řízení svěřil čtyřem kardinálům. Sám pak sledoval zasedání přes televizní spojení ve své pracovně.

Tento sněm vydal 16 dokumentů, se kterými bychom se rádi seznámili právě v rámci Roku víry, neboť to jsou stále velmi aktuální texty. Vždyť papež Pavel VI. shrnul cíle koncilu do jediného: učinit církev 20. století schopnější hlásat evangelium lidem (srov. Evan. nuntiandi 2).

MENŠÍ SNĚMY

Možná se v budoucnu uskuteční další celocírkevní sněm a třeba někteří z vás budou i jeho účastníky. V blízké budoucnosti zřejmě ne. V dnešní době se konají pravidelné i mimořádné tzv. biskupské synody – např. pro jednotlivé kontinenty nebo s nějakým konkrétním zaměřením, např. o katechezi, o biskupech či v příštím roce o evangelizaci. Na těchto synodách nejsou přítomni všichni biskupové, nýbrž jen vybraní zástupci. Po jejím ukončení papež vypracovává tzv. posynodální apoštolský list.

JEŠTĚ MENŠÍ SNĚMY

Existují pak i sněmy místních církví, např. provinční či diecézní. Ty se např. často konaly u nás ve druhé polovině 14. století za působení pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic a jeho nástupců (a to většinou 16. 6. na svátek sv. Víta a 18. 10. na sv. Lukáše). Později se tyto diecézní synody konaly méně často. Naposledy se v naší zemi uskutečnil Plenární sněm katolické církve v letech 2003 a 2005, který vydal dokument o Církvi v České republice.

CO NÁS ČEKÁ

Koncil či synoda je vždy velkou událostí v dějinách celé nebo místní církve. Je to velký veřejný akt víry. V dalších číslech našeho časopisu si připomeneme průběh 2. vatikánského sněmu a jeho zajímavosti, kterých není málo. Dále pak nahlédneme do jednotlivých dokumentů, abychom se seznámili s jejich hlubokým duchovním a naukovým bohatstvím, které je dodnes aktuální a inspirativní.

REDAKCE

Jednání kardinálů během 2. vatikánského koncilu